

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для проведення практичних занять
і виконання контрольної роботи
з дисципліни

ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ

*(для студентів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня
«бакалавр» напрямку підготовки 6.030601 – Менеджмент
і слухачів другої вищої освіти
спеціальності 7.03060101 – Менеджмент організацій і адміністрування)*

Харків
ХНУМГ
2015

Методичні вказівки для проведення практичних занять і виконання контрольної роботи з дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» (для студентів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напрямку підготовки 6.030601 – Менеджмент і слухачів другої вищої освіти спеціальності 7.03060101 – Менеджмент організацій і адміністрування) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва; Г. І. Базецька. – Харків : ХНУМГ, 2015. – 39 с.

Укладач: Г. І. Базецька

Рецензент: д.е.н., проф. А. Є. Ачкасов

Рекомендовано кафедрою економіки підприємств міського господарства,
протокол №1 від 27.08.2013 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
СТРУКТУРА КУРСУ «ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ»	6
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	7
ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	19
ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА.....	19
ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	20
ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	22
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	22
ДОДАТОК А.....	28
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА	37

ВСТУП

Зростання привабливості заочної та дистанційної форм навчання підносить актуальність науково-методичного забезпечення проблем державного регулювання економіки та грошової сфери, які перебувають у стані постійного еволюційного розвитку і змін, що охоплюють складні комплекси економічних відносин і провідні напрямки сучасної грошово-кредитної політики, розбудови української державності та формування механізму динамічного зростання суспільного виробництва. Осмислення, та використання механізмів дії об'єктивних законів організації та грошового обороту і кредиту роблять навчальний процес з дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» необхідним складовим елементом загальнотеоретичної та фахової підготовки економістів усіх рівнів і професій, формує базові знання для фунтового вивчення комплексу професійно орієнтованих і фахових дисциплін, практичного оволодіння такими інструментами ринкового господарювання, як ринок, гроші, фінанси, ціноутворення, грошово-кредитний ринок і ринок позичкових капіталів.

Структуру, послідовність і взаємозв'язок частин, підрозділів і складових елементів кожної з тем визначають спрямованість матеріалів на формування конкретно-прикладних знань, вмінь і навиків, підготовку економістів, які здатні розв'язувати складні грошово-кредитні проблеми підприємств і закладів, виходячи із принципів економічності й ефективності прийнятих рішень.

Мета навчального курсу «Фінанси, гроші та кредит» є формування системи базових знань з теорії фінансів, грошей, кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового та фінансового ринків як теоретичної основи державної монетарної, валютної, податкової та бюджетної політики розвитку банківської справи та ринку фінансових послуг; формування спеціальних знань і практичних навичок з питань організації фінансових відносин та їх функціонування на макро- і мікроекономічному рівнях.

Предметом дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» є:

- вивчення теоретичних аспектів функціонування в ринковій економіці таких економічних категорій, як гроші, валюта, кредит, грошовий, фінансовий та валютний ринки і визначення на цій основі методологічних засад формування, розвитку та діяльності банків, грошової, валютної, кредитної та банківської систем;

- вивчення теоретичних аспектів функціонування та розвитку фінансів в умовах ринкової економіки; діяльності податкової та бюджетної систем, набуття практичних навичок з питань формування та використання державних доходів, утворення і розподілу грошових доходів підприємницьких структур; організації інфраструктури фінансового ринку та фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин.

Дисципліна «Фінанси, гроші та кредит» тісно поєднана з такими економічними курсами, як економічна теорія, теорія фінансів, державне

регулювання економіки і прогнозування, макроекономіка, ринок фінансових послуг, фондовий ринок, банківські операції, міжнародні фінанси.

Завдання дисципліни - дати майбутнім фахівцям з економіки знання щодо сутності та функцій таких категорій, як «фінанси», «гроші», «кредит», зміст основних теорій грошей, поняття грошового обігу, грошових потоків, монетарного та фінансового ринків, грошових та валютних систем, основ кредитних, розрахункових, валютних, податкових та бюджетних відносин, тобто сформувати у студентів теоретичну базу для наступного оволодіння практикою використання грошово-кредитних та фінансових інструментів в бізнесі та в системі регулювання економіки України.

В результаті вивчення дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» студент повинен вміти:

- вільно орієнтуватися в теоретичних і практичних проблемах грошово-кредитної системи;
- аналізувати поточну ситуацію на вітчизняному та зарубіжному фінансовому ринку;
- прогнозувати майбутній розвиток фінансових та грошово-кредитних відносин;
- обирати оптимальні шляхи вирішення конкретних виробничих завдань фінансового характеру тощо.

СТРУКТУРА КУРСУ «ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

Змістовий модуль 1.1. Сутність грошей, теорії грошей та грошові системи

- Тема 1. Сутність та функції грошей
- Тема 2. Грошовий оборот і грошові потоки
- Тема 3. Грошовий ринок
- Тема 4. Грошові системи
- Тема 5. Інфляція та грошові реформи
- Тема 6. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм

Змістовий модуль 1.2. Фінанси як сукупність економічних відносин

- Тема 7. Сутність та функції фінансів
- Тема 8. Фінансова система та фінансовий механізм
- Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання та неприбуткових організацій
- Тема 10. Фінанси населення

Змістовий модуль 1.3. Сутність кредиту як історичної категорії та його функціонування в сучасних економічних умовах

- Тема 11. Кредит у ринковій економіці
- Тема 12. Кредитні системи
- Тема 13. Валютні системи та міжнародні розрахунки
- Тема 14. Фондовий ринок та фінансові інструменти
- Тема 15. Державний кредит
- Тема 16. Центральний банк та його роль в економіці
- Тема 17. Комерційні банки як основна ланка кредитної системи
- Тема 18. Спеціалізовані кредитно-фінансові установи

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

План практичного заняття 1

Тема: Сутність, функції та види грошей, їх роль в ринковій економіці

1. Річ як товар, визначення його властивостей через розгляд процесу обміну на всіх стадіях розвитку останнього. Визначення грошей як економічної категорії.

2. Види грошей:

- а) дійсні - на прикладі історичної еволюції монет;
- б) знаки вартості (заступники дійсних грошей);
- в) паперові гроші - на прикладі росіян асигнацій;
- г) кредитні гроші - на прикладі векселів, банкнот, чеків, пластикових карт, електронних грошей.

3. Визначення сутності грошей через їх функції, з'ясування особливостей цих функцій в сучасних умовах:

- а) функція грошей як міра вартості;
- б) функція грошей як засобу обігу;
- в) функція грошей як засобу накопичення та заощадження;
- г) функція грошей як засобу платежу;
- д) функція світових грошей.

План практичного заняття 2

Тема: Інструменти грошово-кредитної політики

1. Сутність і зміст грошово-кредитної політики України на сучасному етапі економічного розвитку

2. Інструменти прямого контролю грошово-кредитної сфери - переваги і недоліки

3. Непрямі інструменти грошово-кредитної політики, особливості застосування в Україні

План практичного заняття 3

Тема: Грошовий обіг та грошова система

1. Сутність грошового обігу і закон грошового обігу. Грошова маса і грошова база, їх вимірювання і регулювання.

2. Порядок організації готівково-грошового обігу в Україні та його нормативно-правове регулювання.

3. Безготівкові розрахунки, їх форми. Роль банків в організації безготівкових розрахунків.

План практичного заняття 4

Тема: Інфляція та форми її прояву. Грошові реформи та методи їх проведення

1. Товарно-грошова збалансованість, зв'язок грошової маси і рівня цін. Теорії грошей і теорії інфляції.
2. Особливості інфляційного процесу в Україні:
 - Період прихованої інфляції в радянський період;
 - Використання інфляції державою для цінового перерозподілу ресурсів у повоєнні роки і для проведення економічних реформ в 90- і роки;
 - Імпортований характер інфляції, доларизація економіки в 90- і роки;
 - Монетарні прийоми регулювання інфляції та основні помилки (на прикладі кризи неплатежів, негрошовій емісії).
3. Характеристика основних грошових реформ в Україні
4. Основні напрямки антиінфляційної політики в Україні

План практичного заняття 5

Тема: Фінанси суб'єктів господарювання та неприбуткових організацій

1. Особливості організації і функціонування фінансів підприємств різних форм власності і видів діяльності.
2. Методи організації фінансової діяльності підприємств.
3. Фінансові ресурси підприємств, їх склад і джерела формування.

Методичні рекомендації

При розгляді першого питання перш за все слід звернути увагу на те, що ринкова економіка характеризується багатоукладністю господарювання. Тут репрезентовано різні форми власності: державну, колективну, приватну. Створюються також підприємства різних організаційно-правових форм господарювання: орендні, акціонерні, кооперативні, колективні, спільні, індивідуальні та інші. Наявність різних форм власності та організаційно-правових форм господарювання впливає на організацію фінансів. Це проявляється в процесі формування капіталу (статутного фонду), розподілу прибутку, утворення грошових фондів, внутрішньовідомчого розподілу коштів, у взаємовідносинах з бюджетом тощо.

Далі слід показати, що в процесі створення та організації діяльності державних підприємств та установ за участю держави остання може виступити в якості: засновника, співзасновника та власника пакету акцій. Відповідно до

форми участі держави, її органи здійснюють пряме управління підприємствами і установами та управління державними корпоративними правами.

При прямому управлінні підприємствами державні органи безпосередньо затверджують і вносять зміни до статуту підприємства, призначають і звільняють його керівника, визначають порядок використання одержаних доходів. В ході управління державними корпоративними правами держава діє як акціонер або власник частки капіталу господарського товариства.

На казенних підприємствах (державних підприємствах, які не підлягають приватизації) органи державного управління затверджують фінансові плани та визначають порядок використання чистого прибутку (шляхом встановлення обов'язкових нормативів його розподілу), визначають умови та величину оплати праці. Казенне підприємство відповідає за своїми зобов'язаннями коштами та іншим майном, що є в його розпорядженні, крім основних фондів. При недостатності таких коштів та майна відповідальність за зобов'язаннями казенного підприємства несе власник.

Студенти повинні знати, що майно державних підприємств є державною власністю і використовується за рішенням органів державного управління. Особливістю управління майном, яке закріплене за державним підприємством, є порядок відчуження засобів виробництва.

Згідно з законодавством вони можуть бути продані іншим суб'єктам господарювання виключно на конкурентних засадах. Такі операції можуть здійснюватись через біржі, за конкурсом та на аукціонах.

Необхідно звернути увагу на те, що до джерел формування майна державних підприємств відносяться:

- грошові та матеріальні внески засновника;
- доходи, одержані від господарської діяльності;
- кошти, що надходять від продажу цінних паперів;
- кредити банків та інших кредиторів;
- капітальні вкладення та дотації з бюджетів;
- безоплатні та благодійні внески, пожертвування.

Організація фінансів підприємств недержавної форми власності характеризується ширшими можливостями щодо формування і використання фінансових ресурсів. У господарський оборот цих підприємств залучаються кошти засновників, акціонерний капітал, пайові внески, спонсорські кошти, фінансова допомога як держави, так і недержавних фінансових інституцій.

Вищими органами управління на підприємствах недержавної форми власності є (залежно від типу підприємства) загальні збори членів трудового колективу або акціонерів; рада директорів, засновників або інше правочинне представництво. Їм належить право розпоряджатися власністю (продавати, обмінювати, здавати в оренду, передавати безплатно), затверджувати доходи і видатки підприємства, розподіл прибутку, розмір оплати праці й вирішувати інші фінансові питання. Ділові ризики і конкуренція диктують необхідність створення резервних, страхових фондів.

На організацію фінансів підприємств впливає також галузева специфіка виробництва, сфера і характер діяльності суб'єкта господарювання.

Необхідно підкреслити, що дещо інший характер мають фінанси установ і організацій соціальної сфери. Установи, які фінансуються з бюджету (школи, лікарні, поліклініки, установи культури, дитячі дошкільні установи, державні органи влади й управління тощо), називаються бюджетними. Їх фінансова діяльність пов'язана з кошторисним фінансуванням, що полягає у забезпеченні витрат за рахунок зовнішнього фінансування. Як метод організації фінансової діяльності кошторисне фінансування застосовується у тих сферах, де важко забезпечити самоокупність і прибутковість.

При розгляді другого питання слід показати, що фінансова діяльність підприємств може бути організована трьома методами, а саме:

- комерційний розрахунок;
- неприбуткова діяльність;
- кошторисне фінансування.

Необхідно розглянути ці три методи і показати їх особливості.

Відмінність між окремими методами полягає у схемі організації фінансової діяльності, тобто у встановленні взаємозалежності між фінансовими ресурсами і джерелами їх формування, доходами, витратами і фінансовими результатами.

Основний метод фінансової діяльності — комерційний розрахунок. При ньому фінансова діяльність будується за такою схемою:

Визначальну роль у формуванні фінансових ресурсів при цьому методі відіграють власні кошти, котрі покривають значну частину витрат, а також є забезпеченням отриманих кредитів. Бюджетні асигнування і надходження з цільових та централізованих фондів виконують допоміжну роль, а збалансування потреб у фінансових ресурсах здійснюється за допомогою кредиту. Метою діяльності є отримання прибутку.

Неприбуткова діяльність у цілому організована на такій самій основі, як і комерційний розрахунок, але за дещо обмеженою схемою:

Специфічною ознакою формування фінансових ресурсів є те, що досить часто воно здійснюється за рахунок спонсорських та інших надходжень, насамперед від засновників. Цей метод організації фінансової діяльності не передбачає принципу прибутковості. Головна мета функціонування неприбуткових підприємств, організацій та установ — забезпечення певних потреб суспільства, а не отримання прибутку. Відсутність прибутку дає змогу знизити рівень цін і зробити відповідні товари та послуги більш доступними. На принципах неприбутковості можуть здійснювати свою діяльність установи соціальної сфери та підприємства муніципального господарства.

Кошторисне фінансування полягає у забезпеченні витрат за рахунок зовнішнього фінансування. Воно здійснюється за такою схемою:

Кошторисне фінансування може здійснюватися за двома напрямками: з бюджету і з централізованих фондів корпоративних об'єднань чи фондів підприємств. Установи, які фінансуються з бюджету на основі кошторису,

називаються бюджетними. На внутрішньому кошторисному фінансуванні перебувають відособлені підрозділи підприємств і організацій, як правило, соціального призначення.

В окремих випадках у межах одного підприємства чи організації може застосовуватись одночасно кошторисне фінансування і комерційна діяльність. Наприклад, у державних вищих закладах освіти студенти навчаються за рахунок бюджетних асигнувань і на платній основі. При цьому, як правило, ці напрями діяльності чітко розмежовуються.

При розгляді третього питання слід показати, що виробнича і фінансова діяльність підприємств починається з формування фінансових ресурсів. Вони мають створити передумови для стабільного процесу виробництва та його постійного зростання, що визначає конкурентоспроможність підприємства на ринку. Врешті-решт виграє той, хто зуміє залучити більше ресурсів з найменшими затратами.

Методичні рекомендації щодо підготовки цього питання наведено в методичних рекомендаціях щодо самостійної роботи студентів.

Питання для обговорення:

1. Які існують форми власності?
2. У чому полягають особливості організації підприємств різних форм власності?
3. Які джерела формування майна державних підприємств?
4. Які особливості формування і використання майна недержавних підприємств?
5. Які чинники впливають на організацію фінансів підприємств?
6. Що включають фінансові ресурси підприємств?
7. За рахунок яких джерел формуються фінансові ресурси підприємств?
8. Де розміщуються фінансові ресурси підприємства?
9. Які використовуються методи організації фінансової діяльності підприємств?
10. У чому полягають сутність і принципи комерційного розрахунку?
11. У чому полягає сутність і схема неприбуткової діяльності підприємства?
12. Яка схема і принципи кошторисного фінансування?
13. Чи може у межах одного підприємства застосовуватися одночасно два методи організації фінансової діяльності підприємств?
14. Які види бюджетних фінансувань отримують підприємства?
15. За якими принципами здійснюється банківське кредитування підприємств?

План практичного заняття 6

Тема: Фінанси населення

План

1. Організаційні форми інвестиційної діяльності громадян.
2. Проведення фінансових операцій громадян з комерційними банками.

Методичні рекомендації

Розгляд першого питання слід почати з визначення інвестицій. Під інвестиціями розуміють господарські операції, які передбачають придбання основних фондів, нематеріальних активів, корпоративних прав, та інших цінних паперів в обмін на кошти або майно. Інвестиції поділяються на фінансові та капітальні.

Інвестиційна діяльність громадян відіграє важливу роль в фінансовій діяльності. Безпосередньо для громадян метою інвестування є забезпечення прибутковості, а також приросту вартості грошових коштів які викладаються у відповідні об'єкти. Інвестиції надають можливість одержання поточного доходу, виплата якого може проводитись в майбутні періоди. Ще один важливий напрям використання інвестицій - це перепродаж їх заради одержання грошових потоків у періоди, коли це конче необхідно для громадянина.

Далі слід показати, що інвестиційна діяльність громадян проводиться в різних формах. Кожна з них має певні переваги й недоліки. При виборі форм інвестування необхідно врахувати багато факторів. При цьому, кожен з учасників інвестиційного процесу може надавати перевагу тим чи іншим конкретним напрямам діяльності. Студенти повинні знати, що на основі вибору форм інвестицій формується інвестиційний портфель громадян. Інвестування може проводитись в реальні активи (капітальні інвестиції) або в фінансові активи (фінансові інвестиції).

Слід звернути увагу на те, що в процесі формування інвестиційного портфеля громадян враховується багато факторів: доходність, ризик вкладання капіталу, строки, мета інвестування, доступність об'єктів інвестицій, інфляційні процеси, правовий захист вкладень, наявність державних гарантій та ін.

Розглядаючи друге питання слід усвідомити, що громадяни можуть проводити різноманітні фінансові операції з комерційними банками. Їх можна поділити на три групи: депозитні, кредитні і інші операції. Депозитні операції зводяться до передачі майна у розпорядження комерційного банку на певний строк з зобов'язанням повернення його на умовах, узгоджених договором. Кредити передбачають одержання громадянами коштів від банку на умовах позики. Інші операції включають передачу цінностей (грошових коштів, цінних паперів, нерухомості, обладнання і т. ін.) комерційному банку в довірче

управління, купівлю-продаж іноземної валюти, цінних паперів, управління і обслуговування поточних рахунків, використання кредитних карток та ін.

Слід взяти до уваги те, що при передачі майна в якості депозиту комерційний банк надає гарантію в тому, що майно буде повернене власнику в установлені строки. Депозитні операції охоплюють вклади грошових коштів і цінних паперів. За використання майна комерційні банки нараховують процентні платежі, величина яких узгоджується між банком і вкладником. Повернення депозитів забезпечується майном комерційного банку. Депозитні операції поділяються на дві групи: до запитання і строкові. Студенти повинні знати чим вони відрізняються.

Важливий напрям проведення операцій комерційних банків з громадянами є кредитування. Надання коштів на умовах кредиту проводиться в різних формах: споживчі кредити, іпотечні позики, кредити з використанням кредитних карток, овердрафт та ін. Активно здійснює кредитування фізичних осіб Ощадний банк України. Згідно з "Положенням про кредитування фізичних осіб", затверджених Правлінням банку, громадянам може надаватись споживчий кредит. Споживчий кредит - це кошти, які надаються громадянам України під проценти на тимчасове користування на умовах забезпечення, повернення, строковості, платоспроможності та цільової спрямованості. Кредити надаються тільки в Порядок надання Ощадним банком України споживчих кредитів включає такі найважливіші положення:

Питання для обговорення:

1. Характеристика заощаджень та їх основних форм.
2. Інвестиційна діяльність громадян та напрями її проведення.
3. Інвестиційний портфель громадян та його структура.
4. Які фактори впливають на формування інвестиційного портфелю громадян?
5. Які операції проводять комерційні банки з громадянами?
6. Зміст, форми та умови проведення депозитних операцій комерційних банків з громадянами.
7. Зміст, форми та умови проведення кредитних операцій комерційних банків з громадянами.
8. У чому полягають відмінності депозитних операцій комерційних банків до запитання і строкових?
9. В яких формах проводиться надання кредиту громадянам?
10. Порядок надання громадянам споживчих кредитів.

Ключові терміни і поняття

- Касові запаси громадян
- Кредитування громадян
- Споживчий кредит
- Іпотечні позики
- Інвестиційний портфель громадян
- Нормативи забезпечення

Теми для підготовки доповідей та рефератів:

1. Аналіз динаміки та структури споживчих кредитів.
2. Аналіз інвестиційної діяльності громадян.

Для дистанційного курсу необхідно заповнити робочий зошит за наведеними питаннями (розкрити в стислій формі).

План практичного заняття 7

Тема: Кредит у ринковій економіці

План

1. Які особливості проведення державного кредиту?
2. Ким надається споживчий кредит?
3. Дайте характеристику форм міжнародного кредиту.
4. У чому полягає призначення меж кредиту і чим вони визначаються?
5. Чому вартість грошей сьогодні і в майбутньому різна?
6. Що таке позичковий процент?
7. Чим обумовлюється сплата позичкового процента?
8. Дайте класифікацію процентних ставок за різними критеріями.
9. Як визначаються проценти за простою процентною ставкою?
10. Коли доцільно застосовувати складні проценти? Напишіть формулу визначення складних процентів.
11. Дайте визначення процентної маржі.
37. Чому при кредитуванні окрім номінальної слід враховувати реальну процентну ставку?
12. Яка позичка називається позичкою з незмінним платежем ?
13. Як визначається величина купонного платежу за купонною облігацією?
14. За якою формулою визначається вартість дисконтної облігації?
15. Чому дохід на момент погашення є найточнішим вимірником процентних ставок?
16. Які питання має вирішувати інвестор при формуванні свого портфеля активів?
17. Як визначається майнова еластичність попиту на активи?
18. Які чинники та як впливають на попит інвестора на активи?
19. Чим середня норма процента відрізняється від ринкової?
20. Що таке ризикова структура процентних ставок та від яких чинників вона залежить?
21. Що можете сказати стосовно діяльності рейтингових агентств в Україні?
22. Дайте визначення строкової структури процентних ставок.
23. Які способи нарахування процентів Вам відомі? Чи можете навести приклади застосування їх українськими банками?

Для дистанційного курсу необхідно заповнити робочий зошит за наведеними питаннями (розкрити в стислій формі)

План практичного заняття 8

Тема: Фондовий ринок та фінансові інструменти

План

1. Розгляд основних теоретичних питань, що стосуються ринку акцій:

1.1. Визначення ціни акції з рівномірним ростом дивідендів.

1.2. Визначення ціни акції з нерівномірним ростом дивідендів.

1.3. Визначення дохідності акції.

2 Розв'язання задач:

2.1. Визначення ціни акції з рівномірним ростом дивідендів (задачі 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4).

2.1.1 Корпорація сплачує дивіденди в розмірі 30 % від прибутку, який призначений для акціонерів, що володіють звичайними акціями. Щорічний ріст дивідендів становить 5 %. Поточний дивіденд — 1,5 дол. за акцію. Якою буде ціна акції за умови, що ціна сплаченого капіталу дорівнювала 12 %.

2.1.2 Корпорація виплачує дивіденди в розмірі 50 % від прибутку, який призначений для акціонерів, що володіють звичайними акціями. Щорічний ріст дивідендів становить 5 %. Поточний дохід — 1,3 дол. за акцію. Якою буде ціна акції за умови, що ціна сплаченого капіталу дорівнювала 12 %?

2.1.3 Коефіцієнт дивідендних виплат корпорації становить 0,4 %, дохід на звичайну акцію — 3 грош. од. Дивіденд, що виплачується за звичайними акціями, щорічно зростає на 3 %, ціна сплаченого капіталу — 14 %. Визначте ціну звичайної акції.

2.1.4 Фірма виплачує дивіденди в розмірі 60 % від доходів. Ці доходи мають довгострокову ставку зростання 4 %. Доходи поточного періоду складають 1,2 грош. од. за акцію. Якою буде вартість акції, виходячи з моделі оцінки вартості акції, за умови, що ціна сплаченого капіталу становить 14 %?

2.2 Визначення ціни акції з нерівномірним ростом дивідендів (задачі 2.2.1, 2.2.2).

2.2.1 Компанія протягом 4 років виплачувала дивіденди зі щорічним приростом 24 %, у подальшому ріст зупинився на рівні 10 %. Визначте сьогоденню вартість акції за умови, що очікувана ставка доходу становить 10 %. В останній рік перед зростанням дивіденд дорівнював 1,7 грош. од. Поясніть, чому при розрахунку ціни акції вам не потрібен показник її номінальної вартості.

2.2.2 Компанія протягом 3 років виплачувала дивіденди зі щорічним приростом 20 %. У подальшому ріст зупинився на рівні 10 %. Визначте сьогоденню вартість акції за умови, що очікувана ставка доходу становить 15 %.

В останній рік перед зростанням дивіденд дорівнював 1,5 грош. од. Поясніть, чому при розрахунку ціни акції вам не потрібен показник її номінальної вартості.

2.3 Визначення дохідності акції (задачі 2.3.1, 2.3.2).

2.3.1 Ціна на акції на біржі становить 1,5 дол., останній виплачений дивіденд — 30 центів. За останні 10 років валовий прибуток корпорації та її дивіденди зросли на 5 %. Визначте дохідність акції (в %) у наступні роки.

2.3.2 Ціна на акції на біржі дорівнює 80 пенсам, останній виплачений дивіденд — 4 пенси. За останні 10 років валовий прибуток корпорації та дивіденди скоротились на 2 %. Визначте дохідність акції у наступні роки (в %).

2.4 Визначення ціни облігації (задачі 2.4.1, 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4, 2.4.5);

2.4.1 Облігація номіналом 1000 дол. з купонною ставкою 10 % випущена на 5 років. Очікуваний дохід: а) 10 %, б) 16 %, в) 7%. Визначте ціну облігації у цих випадках, побудуйте графік.

2.4.2 Облігація номіналом 1000 дол. з купонною ставкою 8 % випущена на строк 4 роки. Очікуваний дохід: а) 7 %, б) 18 %, в) 15%. Визначте ціну облігації, складіть графік.

2.4.3. Фінансова компанія купила облігації на суму 106 млн грош. од. при номінальній вартості 100 млн грош. од. До строку погашення залишилося 3 роки. Купонна ставка 13 %. Припустимо, що через рік очікувана ставка ринку становитиме 12 %. За якою ціною банк може продати облігації через рік?

2.4.4 Інвестиційна компанія купила облігації, що мають 5 років до строку погашення, номіналом 70 млн грош. од., купонна ставка 11 %. У найближчі 2—3 роки по облігації можна отримати дохід у 12 %. За якою ціною компанія може продати облігації через три роки?

2.4.5 Страхова компанія купила на 38 грош. од. облігації номінальною вартістю 40 грош. од. До строку погашення залишилося 5 років, купонна ставка 12 %. Через два роки ринкова ставка скоротиться до 10 %. За якою ціною компанія могла б продати облігації через два роки? А при тій самій ринковій ставці? Якою буде різниця між результатами продажу?

2.5 Визначення ринкової вартості портфеля облігацій (задачі 2.5.1, 2.5.2, 2.5.3);

2.5.1. Ощадна асоціація купила портфель облігацій:

Види облігацій	Номінальна вартість, грош. од.	Сьогоднішня ринкова вартість, грош. од.	Строки погашення, роки
3 нульовим купоном	200000	6372	12
8% казначейські	300000	290000	8
11% корпорації	400000	380000	10
Разом		733720	

Через рік очікуваний дохід ринку за всіма облігаціями скоротиться. Він становитиме 8 % за облігаціями з нульовим купоном, 7 % — за казначейськими облігаціями, 9 % — за облігаціями корпорацій. Визначте ринкову вартість портфеля облігацій через рік.

2.5.2 Керуючий інвестиційним фондом запропонував розробити програму з підвищення вартості портфеля облігацій:

Види облігацій	Номінальна вартість, грош. од.	Очікувана ставка доходу	Строки погашення, роки
Корпоративні з 8% купоном	300000	9	5
Корпоративні з 10% купоном	200000	11	4
Державні з 7% доходом	100000	8	7

Визначте:

- сьогодишню вартість портфеля;
- яким чином її можна збільшити за допомогою зміни структури портфеля.

2.5.3 Пенсійний фонд купив облігації на суму 48 млн грош. од. при номіналі 50 млн грош. од., до строку погашення залишилось 4 роки, купонна ставка — 11 %. Припустимо, що через рік очікуваний дохід становитиме 12 %, через 2 роки — 10 %. Коли фонду вигідніше реалізувати свій портфель облігацій?

2.6 Визначення поточної дохідності облігації (задачі 2.6.1, 2.6.2, 2.6.3).

2.6.1 Визначте поточний дохід облігації з купонною ставкою 11 % номіналом 1000 грош. од. Поточна ціна облігації: а) 980 грош. од.; б) 1000 грош. од.; в) 1070 грош. од.

2.6.2 Визначте поточний дохід облігації з купонною ставкою 10 % номіналом 1000 грош. од. Поточна ціна облігації: а) 860 грош. од.; б) 1090 грош. од.

2.6.3 Визначте поточний дохід облігації з купонною ставкою 12 % номіналом 1000 грош. од. Поточна ціна облігації: а) 810 грош. од.; б) 1100 грош. од.

2.7 Визначення дохідності облігації до часу її погашення (задачі 2.7.1, 2.7.2, 2.7.3).

2.7.1 Визначте дохідність облігації до часу погашення. Номінал — 1000 грош. од., купонна ставка — 12 %, строк — 6 років. Поточна ціна до часу погашення: а) 1000 грош. од., б) 920 грош. од., в) 1020 грош. од. Складіть графік.

2.7.2 Визначте дохідність облігації до часу погашення. Номінал — 1000 грош. од., купонна ставка — 10 %, строк — 10 років. Поточна ціна до часу погашення: а) 720 грош. од., б) 1010 грош. од.

2.7.3 Визначте дохідність облігації до часу погашення. Номінал — 1000 грош. од., купонна ставка — 8 %, строк — 10 років. Поточна ціна до часу погашення: а) 810 грош. од., б) 1040 грош. од.

2.8 Визначення повної реалізованої дохідності облігації (задачі 2.8.1, 2.8.2, 2.8.3).

2.8.1 Визначте повну реалізовану дохідність облігації. Номінал — 1000 грош. од., строк — 4 роки, купон — 8 %, які власник по мірі отримання реінвестував за ставкою 7 %. Власник придбав облігацію на вторинному ринку за 930 грош. од.

2.8.2 Визначте повну реалізовану дохідність облігації. Номінал — 1000 грош. од., строк — 4 роки, купон — 9 %, які власник по мірі отримання реінвестував за ставкою 8 %. Власник придбав облігацію на вторинному ринку за 1022 грош. од.

2.8.3 Визначте повну реалізовану дохідність облігації. Номінал — 1000 грош. од., строк — 4 роки, купон — 9 %. Отримані купонні доходи власник вклав за ставкою 8 %. Власник придбав облігацію за номіналом.

2.9 Визначення показника Макоулі (задачі 2.9.1, 2.9.2, 2.9.3).

2.9.1 Визначте показник чутливості ціни облігації до зміни процентної ставки (рівняння Макоулі). Облігація з 12 % річним купоном, строком на 5 років, очікуваною дохідністю 10 %, номіналом 1000 грош. од.

2.9.2 Визначте показник Макоулі для 10 % купонної облігації номіналом 1000 грош. од., строком на 6 років, очікуваною дохідністю 12 %.

2.9.3 Визначте показник Макоулі для 8 % купонної облігації номіналом 1000 грош. од., строком на 5 років, очікуваною дохідністю 10 %.

Для дистанційного курсу необхідно заповнити робочий зошит за наведеними питаннями (розкрити в стислій формі) та вирішити наведені задачі.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Варіант 1

1. Сутність грошей, їх форми та вартість.
2. Грошова система: поняття, склад, елементи.
3. Грошово-кредитна політика України у світлі сучасних монетаристських теорій.

Варіант 2

1. Економічна сутність грошового обороту.
2. Класична кількісна теорія грошей.
3. Сутність фінансів, їх функції та роль.

Варіант 3

1. Економічна структура грошового ринку.
2. Поняття та цілі грошових реформ.
3. Фінансова система за внутрішнім пристроєм та організаційною структурою.

Варіант 4

1. Основні типи грошових систем.
2. Неокласичний варіант розвитку кількісної теорії грошей.
3. Валютні системи: поняття, структура, призначення.

Варіант 5

1. Грошові потоки та критерії їх класифікації.
2. Фінанси суб'єктів господарювання.
3. Поняття кредитної системи, основні типи.

Варіант 6

1. Загальна характеристика грошових систем зарубіжних країн.
2. Кредит у ринковій економіці.
3. Сутність та форми міжнародних розрахунків.

Варіант 7

1. Попит на гроші та пропозиція грошей.
2. Фондовий ринок: особливості та структура.
3. Особливості функціонування комерційних банків в Україні.

Варіант 8

1. Функції грошей.
2. Суть інфляції та основні показники її вимірювання.
3. Фінанси неприбуткових організацій.

Варіант 9

1. Закони грошового обігу.
2. Фінанси населення.
3. Спеціалізовані кредитно-фінансові установи.

Варіант 10

1. Роль грошей у системі суспільного відтворення.
2. Фінансовий ринок.
3. Державний кредит: поняття, види, динаміка в Україні.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Задача 1

Митна вартість товару, що надійшов на територію України, становить А дол. США. Ставка імпорного мита відповідно до Єдиного митного тарифу – 15 %, митний збір за митне оформлення товару – 0,2% митної вартості. Ставка акцизного збору – 35%, ставка ПДВ – 20%. Визначте суму імпортованого мита, митного збору, акцизного збору та податку на додану вартість. Курс НБУ – 1 дол. США – 7,9 грн.

Задача 2

Розрахуйте технічний резерв страхової компанії зі страхування транспорту станом на 1 червня 2014 року. Графік надходження страхових платежів, ризик за якими ще не вичерпався, подано в таблиці 1.

Таблиця 1 – Графік надходження страхових платежів

2013 р.	Обсяг СП, тис. грн.	2014 р.	Обсяг СП, тис. грн.
05.10	В	09.02	Г
21.10	С	18.03	Д
22.10	Е	04.04	Ж
26.12	З	22.04	И

Задача 3

Прибуток акціонерного товариства, який спрямовується на виплату дивідендів, становить І тис. грн. Загальна сума акцій – К тис. грн., у тому числі привілейованих акцій – Л тис. грн. з фіксованим розміром дивіденду 25% до їх номінальної вартості. Розрахуйте розмір дивіденду за звичайними акціями.

Задача 4

Інвестор придбав за номіналом нову 10 – відсоткову облігацію вартістю М грн. при рівні позичкового відсотка 10%. На момент перепродажу облігації рівень позичкового відсотка піднявся до 13%. Знайти курс облігації на момент

перепродажу за умови, що до її погашення залишилося 2 роки. Знайти загальний дохід другого покупця, коли настане строк погашення облігації.

Задача 5

Підприємство розраховує отримати через 3 роки N тис. грн. і хоче визначити, яку суму необхідно вкладати сьогодні, якщо відсоткова ставка становить 20%.

Задача 6

Маса грошей в обігу протягом року становила O млрд. грн., оборотність грошової одиниці – 8 обертів за рік. Визначити суму цін товарів для реалізації, обсяг номінального і реального ВВП, якщо середня ціна одиниці товару дорівнює P грн.

Задача 7

Знайти значення грошового мультиплікатора m , якщо розмір грошової бази дорівнює Q млрд. грн., а величина грошового агрегату R млрд. грн.

Задача 8

Визначити середньозважений рівень цін, якщо відомо, що необхідний обсяг грошової маси для обслуговування грошового обігу становить S млрд. грн., швидкість обігу грошей становить T оборотів, сума коштів, що знаходяться на чекових рахунках – U млрд. грн., а швидкість обігу таких коштів вдвічі вище. Товарна маса в країні становить V млрд. умовних одиниць.

Задача 9

Визначити грошові агрегати $M1$, $M2$ та $M3$, якщо відомо, що: готівкові кошти в обігу поза депозитними корпораціями складають W млрд. грн.; переказні депозити в національній валюті – X млрд. грн.; переказні депозити в іноземній валюті – Y млрд. грн.; інші депозити – Z млрд. грн.; цінні папери, крім акцій – AA млрд. грн.

Задача 10

Підприємство придбало облігації номінальною вартістю AB грн. за AC грн. Фіксована ставка відсотка за облігаціями встановлена у розмірі 9% річних. Дата погашення облігацій настане через 5 років. Виплата відсотків здійснюється щорічно в кінці року. Визначити ефективну ставку доходу.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота студента з дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» містить два основних розділи:

- теоретична частина, в якій розкриваються три теоретичних питання з курсу (варіант теоретичної частини визначається за останньою цифрою залікової книжки);
- практична частина, в якій студент проводить розрахунки десяти типових задач.

Нижче наводяться теоретичні питання та практичні задачі, які повинні бути висвітлені в процесі виконання контрольної роботи. Задачі формулюються інваріантно стосовно числових даних, що в них використовуються.

Студент обирає варіант практичної частини контрольної роботи згідно з двома останніми цифрами своєї залікової книжки. Перелік вихідних даних наведений у додатку А.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Задача 1

Митна вартість товару, що надійшов на територію України, становить 10000 дол. США. Ставка імпортного мита відповідно до Єдиного митного тарифу – 15 %, митний збір за митне оформлення товару – 0,2% митної вартості. Ставка акцизного збору – 35%, ставка ПДВ – 20%. Визначте суму імпортованого мита, митного збору, акцизного збору та податку на додану вартість. Курс НБУ – 1 дол. США – 7,9 грн.

Рішення

Митна вартість товару, що надійшов на територію України становить 10 000 дол. США. Необхідно перевести в національну валюту України за курсом НБУ – 1 дол. США = 7,9 грн. А саме:

$$10\,000 * 7,9 = 79\,000 \text{ грн.}$$

Сума імпортованого мита відповідно до Єдиного митного тарифу складає:

$$79\,000 * 15\% = 11\,850 \text{ грн.}$$

Збір на митне оформлення товару складає:

$$79\,000 * 0,2\% = 158 \text{ грн.}$$

Ставка акцизного збору складає:

$$(70\,000 + 11\,850 + 158) * 35\% = 28\,702,8 \text{ грн.}$$

ПДВ складає:

$$(79\,000 + 28\,702,8) * 20\% = 21\,540,56 \text{ грн.}$$

Задача 2

Розрахуйте технічний резерв страхової компанії зі страхування транспорту станом на 1 червня 2014 року. Графік надходження страхових платежів, ризик за якими ще не вичерпався, подано в таблиці 1.

Таблиця 1 – Графік надходження страхових платежів

2013 р.	Обсяг СП, тис. грн.	2014 р.	Обсяг СП, тис. грн.
05.10	220	09.02	413
21.10	216	18.03	67
22.10	420	04.04	230
26.12	134	22.04	540

Рішення

Страховий (технічний) резерв = \sum Страхових платежів за II квартал $\cdot 0,25$ + \sum Страхових платежів за III квартал $\cdot 0,5$ + \sum Страхових платежів за IV квартал $\cdot 0,75$.

Отже,

$$CP = (220+216+420) \cdot 0,25 + (134+413) \cdot 0,5 + (67+230+540) \cdot 0,75 = 1115,25 \text{ тис. грн.}$$

Задача 3

Прибуток акціонерного товариства, який спрямовується на виплату дивідендів, становить 7200 тис. грн. Загальна сума акцій – 6200 тис. грн., у тому числі привілейованих акцій – 1400 тис. грн. з фіксованим розміром дивіденду 25% до їх номінальної вартості. Розрахуйте розмір дивіденду за звичайними акціями.

Рішення

Сума звичайних акцій = $6200 - 1400 = 4800$ тис. грн.

Доходи за привілейованими акціями = $(1400 \cdot 25\%) : 100\% = 350$ тис. грн.

Доходи за звичайними акціями = $7200 - 350 = 6850$ тис. грн.

Дивіденди за звичайними акціями – $(6850 : 4800) \cdot 100\% = 142,7\%$

Задача 4

Інвестор придбав за номіналом нову 10 – відсоткову облігацію вартістю 5500 грн. при рівні позичкового відсотка 10%. На момент перепродажу облігації рівень позичкового відсотка піднявся до 13%. Знайти курс облігації на момент перепродажу за умови, що до її погашення залишилося 2 роки. Знайти загальний дохід другого покупця, коли настане строк погашення облігації.

Рішення

$$\text{Курс облігації:} = \frac{N(1 + ndk)}{1 + ni} = \frac{5500(1 + 2 \cdot 0,1)}{1 + 2 \cdot 0,13} = 5238,1 \text{ грн.}$$

$$\text{Дохід другого покупця} = 5500 - 5238,1 = 261,9 \text{ грн.}$$

Задача 5

Підприємство розраховує отримати через 3 роки 400 тис. грн. і хоче визначити, яку суму необхідно вкладати сьогодні, якщо відсоткова ставка становить 20%.

Рішення

Теперішня вартість ануїтету, або фінансової ренти, за умови, що платежі будуть здійснюватися в кінці кожного періоду постнумерандо, визначається за формулою:

$$PV = A \sum_{t=1}^n \frac{1}{(1+R)^t}$$

Значення множника $\sum_{t=1}^n \frac{1}{(1+R)^t}$ розраховується за допомогою фінансової таблиці теперішньої вартості ануїтету.

За умов наведених в задачі, погашення боргу є звичайною рентою. Сума платежу згідно з договором визначається наступним чином:

$$A = \frac{PV}{\sum_{t=1}^n \frac{1}{(1+R)^t}} = \frac{500}{3,605} = 138,7 \text{ тис. грн.}$$

Задача 6

Маса грошей в обігу протягом року становила 773,2 млрд. грн., оборотність грошової одиниці – 8 обертів за рік. Визначити суму цін товарів для реалізації, обсяг номінального і реального ВВП, якщо середня ціна одиниці товару дорівнює 70 грн.

Рішення

Сума цін товарів = ВВП_{номінальний} = $P * Q$

Відповідно до «рівняння обміну» Фішера:

$P * Q = M * V = 773,2 * 8 = 6185,6$ млрд. грн.

$\text{ВВП}_{\text{реальний}} = Q = \frac{M \cdot V}{P} = \frac{6185,6}{70} = 88,37$ млрд. тов. од.

Задача 7

Знайти значення грошового мультиплікатора m , якщо розмір грошової бази дорівнює 283,7 млрд. грн., а величина грошового агрегату M_1 – 370,15 млрд. грн.

Рішення

$M_1 = M_h * m$, де M_h – грошова база, m – грошовий мультиплікатор.

$m = \frac{M_1}{M_h} = \frac{\text{Утворені гроші}}{\text{Початковий вклад}} = \frac{370,15}{283,7} = 1,3$ — грошова маса в обігу може бути

збільшена в 1,3 разів за рахунок ефекту грошового мультиплікатора. Тобто грошовий мультиплікатор показує, скільки грошей створить кожна додаткова грошова одиниця.

Задача 8

Визначити середньозважений рівень цін, якщо відомо, що необхідний обсяг грошової маси для обслуговування грошового обігу становить 773 млрд. грн., швидкість обігу грошей становить 8 оборотів, сума коштів, що знаходяться на чекових рахунках – 112 млрд. грн., а швидкість обігу таких коштів вдвічі вище. Товарна маса в країні становить 88,37 млрд. умовних одиниць.

Рішення

За модифікованим варіантом «рівняння обігу» Фішера:

$$M \cdot V + M' \cdot V' = P \cdot Q$$
$$P = \frac{M \cdot V + M' \cdot V'}{Q} = \frac{773 \cdot 8 + 112 \cdot (2 \cdot 8)}{88,37}$$

Задача 9

Визначити грошові агрегати M1, M2 та M3, якщо відомо, що: готівкові кошти в обігу поза депозитними корпораціями складають 225, 23 млрд. грн.; переказні депозити в національній валюті – 144, 92 млрд. грн.; переказні депозити в іноземній валюті – 55, 05 млрд. грн.; інші депозити – 428, 97 млрд. грн.; цінні папери, крім акцій – 2,53 млрд. грн.

Рішення

M0= готівкові гроші поза депозитними корпораціями = 225,23 млрд. грн.

M1 = M0 + переказні депозити в національній валюті = 225,23+144,92 = 370,15 млрд. грн.

M2 = M1 + переказні депозити в іноземній валюті + інші депозити = 370,15+55,05+428, 97 = 854,17 млрд. грн.

M3 = M2 + цінні папери, крім акцій = 854,17 + 2,53 = 856,7 млрд. грн.

Задача 10

Підприємство придбало облігації номінальною вартістю 100000 грн. за 92000 грн. Фіксована ставка відсотка за облігаціями встановлена у розмірі 9% річних. Дата погашення облігацій настане через 5 років. Виплата відсотків здійснюється щорічно в кінці року. Визначити ефективну ставку доходу.

Рішення

$$r_{ef} = \left(D_n + \frac{Z}{n} \right) : \left(\frac{PB + NB}{2} \right) * 100,$$

де D_n – річна сума доходу за облігаціями при фіксованій відсотковій ставці, грн.;

Z – знижка (дисконт) на облігаційну позику, грн.;

N – кількість років, на які випущена облігаційна позика, років;

PB – поточна вартість облігаційної позики;

NB – вартість облігаційної позики за номіналом.

Сума дисконту: $100000 - 92000 = 8000$ грн.

Дохід за облігаціями за фіксованої відсоткової ставки:

$100000 * 0,09 = 9000$ грн.

Ефективна ставка доходу:

$$r_{ef} = \left(9000 + \frac{8000}{5} \right) : \left(\frac{92000 + 100000}{2} \right) * 100 \approx 11\%$$

ДОДАТКИ

Таблиця А.1 – Вихідні дані для виконання розрахункової частини
(задачі 1 – 2)

№ варіанту	Задача 1	Задача 2							
	А	В	С	Д	Е	Ф	Г	Н	І
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	12000	222	218	424	135	417	68	232	545
2	12120	224	220	428	137	421	68	235	551
3	12241	227	223	433	138	426	69	237	556
4	12364	229	225	437	139	430	70	239	562
5	12487	231	227	441	141	434	70	242	568
6	12612	234	229	446	142	438	71	244	573
7	12738	236	232	450	144	443	72	247	579
8	12866	238	234	455	145	447	73	249	585
9	12994	241	236	459	147	452	73	252	591
10	13124	243	239	464	148	456	74	254	596
11	13255	245	241	469	149	461	75	257	602
12	13388	248	243	473	151	465	75	259	608
13	13522	250	246	478	153	470	76	262	615
14	13657	253	248	483	154	475	77	264	621
15	13794	255	251	488	156	479	78	267	627
16	13932	258	253	492	157	484	79	270	633
17	14071	261	256	497	159	489	79	272	640
18	14212	263	258	502	160	494	80	275	646
19	14354	266	261	507	162	499	81	278	652
20	14497	268	264	512	164	504	82	281	659
21	14642	271	266	518	165	509	83	283	665
22	14789	274	269	523	167	514	83	286	672
23	14937	277	272	528	168	519	84	289	679
24	15086	279	274	533	170	524	85	292	686
25	15237	282	277	539	172	530	86	295	693
26	15389	285	280	544	174	535	87	298	699
27	15543	288	283	549	175	540	88	301	706
28	15699	291	285	555	177	546	89	304	713
29	15855	294	288	560	179	551	89	307	721
30	16014	297	291	566	181	557	90	310	728
31	16174	299	294	572	182	562	91	313	735
32	16336	302	297	577	184	568	92	316	742
33	16499	306	300	583	186	574	93	319	750
34	16664	309	303	589	188	579	94	323	757
35	16831	312	306	595	190	585	95	326	765

Продовження таблиці А.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
36	16999	315	309	601	192	591	96	329	773
37	17169	318	312	607	194	597	97	332	780
38	17341	321	315	613	196	603	98	336	788
39	17514	324	318	619	198	609	99	339	796
40	17689	328	322	625	200	615	100	342	804
41	17866	331	325	632	202	621	101	346	812
42	18045	334	328	638	204	627	102	349	820
43	18225	337	331	644	206	634	103	353	828
44	18408	341	335	651	208	640	104	356	837
45	18592	344	338	657	210	646	105	360	845
46	18778	348	341	664	212	653	106	364	853
47	18966	351	345	670	214	659	107	367	862
48	19155	355	348	677	216	666	108	371	871
49	19347	358	352	684	218	673	109	375	879
50	19540	362	355	691	220	679	110	378	888
51	19736	365	359	698	223	686	111	382	897
52	19933	369	362	705	225	693	112	386	906
53	20132	373	366	712	227	700	114	390	915
54	20334	377	370	719	229	707	115	394	924
55	20537	380	373	726	232	714	116	398	933
56	20742	384	377	733	234	721	117	402	943
57	20950	388	381	741	236	728	118	406	952
58	21159	392	385	748	239	736	119	410	962
59	21371	396	389	755	241	743	121	414	971
60	21585	400	392	763	243	750	122	418	981
61	21800	404	396	771	246	758	123	422	991
62	22018	408	400	778	248	765	124	426	1001
63	22239	412	404	786	251	773	125	431	1011
64	22461	416	408	794	253	781	127	435	1021
65	22686	420	412	802	256	789	128	439	1031
66	22912	424	417	810	258	796	129	444	1041
67	23142	429	421	818	261	804	130	448	1052
68	23373	433	425	826	264	812	132	452	1062
69	23607	437	429	834	266	821	133	457	1073
70	23843	441	433	843	269	829	134	462	1084
71	24081	446	438	851	272	837	136	466	1094
72	24322	450	442	860	274	845	137	471	1105
73	24565	455	447	868	277	854	139	476	1116
74	24811	459	451	877	280	862	140	480	1128
75	25059	464	456	886	283	871	141	485	1139
76	25310	469	460	895	285	880	143	490	1150

Продовження таблиці А.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
77	25563	473	465	904	288	889	144	495	1162
78	25818	478	469	913	291	897	146	500	1173
79	26076	483	474	922	294	906	147	505	1185
80	26337	488	479	931	297	916	149	510	1197
81	26601	493	484	940	300	925	150	515	1209
82	26867	497	488	950	303	934	152	520	1221
83	27135	502	493	959	306	943	153	525	1233
84	27407	507	498	969	309	953	155	531	1246
85	27681	513	503	979	312	962	156	536	1258
86	27957	518	508	988	315	972	158	541	1271
87	28237	523	513	998	318	982	159	547	1283
88	28519	528	518	1008	322	991	161	552	1296
89	28805	533	524	1018	325	1001	162	558	1309
90	29093	539	529	1028	328	1011	164	563	1322
91	29384	544	534	1039	331	1021	166	569	1335
92	29677	550	540	1049	335	1032	167	575	1349
93	29974	555	545	1060	338	1042	169	580	1362
94	30274	561	550	1070	341	1052	171	586	1376
95	30577	566	556	1081	345	1063	172	592	1390
96	30882	572	561	1092	348	1073	174	598	1404
97	31191	578	567	1103	352	1084	176	604	1418
98	31503	583	573	1114	355	1095	178	610	1432
99	31818	589	578	1125	359	1106	179	616	1446
100	32136	595	584	1136	362	1117	181	622	1461

Таблиця А.2 – Вихідні дані для виконання розрахункової частини
(задачі 3–7)

№ варіанту	Задача 3			Задача 4	Задача 5	Задача 6		Задача 7	
	Ж	К	Л	М	Н	О	Р	Q	Р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	7272	6262	1414	5555	505	774	70	283	370
2	7345	6325	1 428	5611	510	775	70	284	371
3	7418	6388	1 442	5667	515	776	70	284	371
4	7492	6452	1 457	5723	520	776	70	284	371
5	7567	6516	1 471	5781	526	777	70	284	372
6	7643	6581	1 486	5838	531	778	70	285	372
7	7719	6647	1 501	5897	536	779	70	285	373
8	7797	6714	1 516	5956	541	779	71	285	373
9	7875	6781	1 531	6015	547	780	71	286	373
10	7953	6849	1 546	6075	552	781	71	286	374
11	8033	6917	1 562	6136	558	782	71	286	374
12	8113	6986	1 578	6198	563	783	71	286	374
13	8194	7056	1 593	6260	569	783	71	287	375
14	8276	7127	1 609	6322	575	784	71	287	375
15	8359	7198	1 625	6385	580	785	71	287	376
16	8443	7270	1 642	6449	586	786	71	288	376
17	8527	7343	1 658	6514	592	786	71	288	376
18	8612	7416	1 675	6579	598	787	71	288	377
19	8698	7490	1 691	6645	604	788	71	288	377
20	8785	7565	1 708	6711	610	789	71	289	377
21	8873	7641	1 725	6778	616	790	71	289	378
22	8962	7717	1 743	6846	622	790	72	289	378
23	9052	7794	1 760	6914	629	791	72	290	379
24	9142	7872	1 778	6984	635	792	72	290	379
25	9234	7951	1 795	7053	641	793	72	290	379
26	9326	8031	1 813	7124	648	794	72	290	380
27	9419	8111	1 831	7195	654	794	72	291	380
28	9513	8192	1 850	7267	661	795	72	291	381
29	9608	8274	1 868	7340	667	796	72	291	381
30	9705	8357	1 887	7413	674	797	72	292	381
31	9802	8440	1 906	7487	681	798	72	292	382
32	9900	8525	1 925	7562	687	798	72	292	382

Продовження таблиці А.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
33	9999	8610	1 944	7638	694	799	72	292	382
34	10099	8696	1 964	7714	701	800	72	293	383
35	10200	8783	1 983	7791	708	801	72	293	383
36	10302	8871	2 003	7869	715	802	73	293	384
37	10405	8959	2 023	7948	723	802	73	294	384
38	10509	9049	2 043	8027	730	803	73	294	384
39	10614	9140	2 064	8108	737	804	73	294	385
40	10720	9231	2 084	8189	744	805	73	295	385
41	10827	9323	2 105	8271	752	806	73	295	385
42	10935	9416	2 126	8353	759	806	73	295	386
43	11045	9511	2 148	8437	767	807	73	295	386
44	11155	9606	2 169	8521	775	808	73	296	387
45	11267	9702	2 191	8606	782	809	73	296	387
46	11379	9799	2 213	8693	790	810	73	296	387
47	11493	9897	2 235	8779	798	810	73	297	388
48	11608	9996	2 257	8867	806	811	73	297	388
49	11724	10096	2 280	8956	814	812	74	297	389
50	11841	10197	2 302	9045	822	813	74	298	389
51	11960	10299	2 326	9136	831	814	74	298	389
52	12079	10402	2 349	9227	839	814	74	298	390
53	12200	10506	2 372	9320	847	815	74	298	390
54	12322	10611	2 396	9413	856	816	74	299	391
55	12445	10717	2 420	9507	864	817	74	299	391
56	12570	10824	2 444	9602	873	818	74	299	391
57	12696	10932	2 469	9698	882	819	74	300	392
58	12822	11042	2 493	9795	890	819	74	300	392
59	12951	11152	2 518	9893	899	820	74	300	392
60	13080	11264	2 543	9992	908	821	74	300	393
61	13211	11376	2 569	10092	917	822	74	301	393
62	13343	11490	2 594	10193	927	823	74	301	394
63	13477	11605	2 620	10295	936	823	75	301	394
64	13611	11721	2 647	10398	945	824	75	302	394
65	13747	11838	2 673	10502	955	825	75	302	395
66	13885	11956	2 700	10607	964	826	75	302	395
67	14024	12076	2 727	10713	974	827	75	303	396

Продовження таблиці А.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
68	14164	12197	2 754	10820	984	828	75	303	396
69	14306	12319	2 782	10928	993	828	75	303	396
70	14449	12442	2 809	11037	1 003	829	75	304	397
71	14593	12566	2 838	11148	1 013	830	75	304	397
72	14739	12692	2 866	11259	1 024	831	75	304	398
73	14887	12819	2 895	11372	1 034	832	75	304	398
74	15035	12947	2 924	11485	1 044	833	75	305	398
75	15186	13077	2 953	11600	1 055	833	75	305	399
76	15338	13207	2 982	11716	1 065	834	76	305	399
77	15491	13339	3 012	11833	1 076	835	76	306	400
78	15646	13473	3 042	11952	1 087	836	76	306	400
79	15802	13608	3 073	12071	1 097	837	76	306	400
80	15960	13744	3 103	12192	1 108	838	76	307	401
81	16120	13881	3 134	12314	1 119	838	76	307	401
82	16281	14020	3 166	12437	1 131	839	76	307	402
83	16444	14160	3 197	12561	1 142	840	76	307	402
84	16608	14302	3 229	12687	1 153	841	76	308	402
85	16774	14445	3 262	12814	1 165	842	76	308	403
86	16942	14589	3 294	12942	1 177	843	76	308	403
87	17112	14735	3 327	13071	1 188	843	76	309	404
88	17283	14882	3 361	13202	1 200	844	76	309	404
89	17456	15031	3 394	13334	1 212	845	77	309	404
90	17630	15182	3 428	13467	1 224	846	77	310	405
91	17806	15333	3 462	13602	1 237	847	77	310	405
92	17985	15487	3 497	13738	1 249	848	77	310	406
93	18164	15642	3 532	13876	1 261	849	77	311	406
94	18346	15798	3 567	14014	1 274	849	77	311	406
95	18529	15956	3 603	14154	1 287	850	77	311	407
96	18715	16115	3 639	14296	1 300	851	77	311	407
97	18902	16277	3 675	14439	1 313	852	77	312	408
98	19091	16439	3 712	14583	1 326	853	77	312	408
99	19282	16604	3 749	14729	1 339	854	77	312	408
100	19475	16770	3 787	14876	1 352	854	77	313	409

Таблиця А.3 – Вихідні дані для виконання розрахункової частини
(задачі 8–10)

№ варіанту	Задача 8				Задача 9					Задача 10	
	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	774	8	112	88	225	145	55	429	3	100100	92092
2	775	8	112	89	226	145	55	430	3	100200	92184
3	775	8	112	89	226	145	55	430	3	100300	92276
4	776	8	112	89	226	146	55	431	3	100401	92369
5	777	8	113	89	226	146	55	431	3	100501	92461
6	778	8	113	89	227	146	55	432	3	100602	92553
7	778	8	113	89	227	146	55	432	3	100702	92646
8	779	8	113	89	227	146	55	432	3	100803	92739
9	780	8	113	89	227	146	56	433	3	100904	92831
10	781	8	113	89	227	146	56	433	3	101005	92924
11	782	8	113	89	228	147	56	434	3	101106	93017
12	782	8	113	89	228	147	56	434	3	101207	93110
13	783	8	113	90	228	147	56	435	3	101308	93203
14	784	8	114	90	228	147	56	435	3	101409	93296
15	785	8	114	90	229	147	56	435	3	101511	93390
16	785	8	114	90	229	147	56	436	3	101612	93483
17	786	8	114	90	229	147	56	436	3	101714	93577
18	787	8	114	90	229	148	56	437	3	101815	93670
19	788	8	114	90	230	148	56	437	3	101917	93764
20	789	8	114	90	230	148	56	438	3	102019	93858
21	789	8	114	90	230	148	56	438	3	102121	93951
22	790	8	114	90	230	148	56	439	3	102223	94045
23	791	8	115	90	230	148	56	439	3	102325	94139
24	792	8	115	91	231	148	56	439	3	102428	94234
25	793	8	115	91	231	149	56	440	3	102530	94328
26	793	8	115	91	231	149	56	440	3	102633	94422
27	794	8	115	91	231	149	57	441	3	102735	94517
28	795	8	115	91	232	149	57	441	3	102838	94611
29	796	8	115	91	232	149	57	442	3	102941	94706
30	797	8	115	91	232	149	57	442	3	103044	94800
31	797	8	116	91	232	149	57	442	3	103147	94895
32	798	8	116	91	233	150	57	443	3	103250	94990

Продовження таблиці А.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
33	799	8	116	91	233	150	57	443	3	103353	95085
34	800	8	116	91	233	150	57	444	3	103457	95180
35	801	8	116	92	233	150	57	444	3	103560	95275
36	801	8	116	92	233	150	57	445	3	103664	95371
37	802	8	116	92	234	150	57	445	3	103767	95466
38	803	8	116	92	234	151	57	446	3	103871	95561
39	804	8	116	92	234	151	57	446	3	103975	95657
40	805	8	117	92	234	151	57	446	3	104079	95753
41	805	8	117	92	235	151	57	447	3	104183	95848
42	806	8	117	92	235	151	57	447	3	104287	95944
43	807	8	117	92	235	151	57	448	3	104392	96040
44	808	8	117	92	235	151	58	448	3	104496	96136
45	809	8	117	92	236	152	58	449	3	104600	96232
46	809	8	117	93	236	152	58	449	3	104705	96329
47	810	8	117	93	236	152	58	450	3	104810	96425
48	811	8	118	93	236	152	58	450	3	104915	96521
49	812	8	118	93	237	152	58	451	3	105019	96618
50	813	8	118	93	237	152	58	451	3	105124	96715
51	813	8	118	93	237	152	58	451	3	105230	96811
52	814	8	118	93	237	153	58	452	3	105335	96908
53	815	8	118	93	237	153	58	452	3	105440	97005
54	816	8	118	93	238	153	58	453	3	105546	97102
55	817	8	118	93	238	153	58	453	3	105651	97199
56	818	8	118	93	238	153	58	454	3	105757	97296
57	818	8	119	94	238	153	58	454	3	105863	97394
58	819	8	119	94	239	154	58	455	3	105968	97491
59	820	8	119	94	239	154	58	455	3	106074	97588
60	821	8	119	94	239	154	58	455	3	106180	97686
61	822	9	119	94	239	154	59	456	3	106287	97784
62	822	9	119	94	240	154	59	456	3	106393	97882
63	823	9	119	94	240	154	59	457	3	106499	97979
64	824	9	119	94	240	154	59	457	3	106606	98077
65	825	9	120	94	240	155	59	458	3	106712	98175
66	826	9	120	94	241	155	59	458	3	106819	98274
67	827	9	120	94	241	155	59	459	3	106926	98372

Продовження таблиці А.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
68	827	9	120	95	241	155	59	459	3	107033	98470
69	828	9	120	95	241	155	59	460	3	107140	98569
70	829	9	120	95	242	155	59	460	3	107247	98667
71	830	9	120	95	242	156	59	461	3	107354	98766
72	831	9	120	95	242	156	59	461	3	107462	98865
73	832	9	120	95	242	156	59	461	3	107569	98964
74	832	9	121	95	243	156	59	462	3	107677	99063
75	833	9	121	95	243	156	59	462	3	107784	99162
76	834	9	121	95	243	156	59	463	3	107892	99261
77	835	9	121	95	243	157	59	463	3	108000	99360
78	836	9	121	96	243	157	60	464	3	108108	99459
79	837	9	121	96	244	157	60	464	3	108216	99559
80	837	9	121	96	244	157	60	465	3	108324	99658
81	838	9	121	96	244	157	60	465	3	108433	99758
82	839	9	122	96	244	157	60	466	3	108541	99858
83	840	9	122	96	245	157	60	466	3	108650	99958
84	841	9	122	96	245	158	60	467	3	108758	100058
85	842	9	122	96	245	158	60	467	3	108867	100158
86	842	9	122	96	245	158	60	467	3	108976	100258
87	843	9	122	96	246	158	60	468	3	109085	100358
88	844	9	122	96	246	158	60	468	3	109194	100458
89	845	9	122	97	246	158	60	469	3	109303	100559
90	846	9	123	97	246	159	60	469	3	109413	100660
91	847	9	123	97	247	159	60	470	3	109522	100760
92	847	9	123	97	247	159	60	470	3	109631	100861
93	848	9	123	97	247	159	60	471	3	109741	100962
94	849	9	123	97	247	159	60	471	3	109851	101063
95	850	9	123	97	248	159	61	472	3	109961	101164
96	851	9	123	97	248	160	61	472	3	110071	101265
97	852	9	123	97	248	160	61	473	3	110181	101366
98	853	9	124	97	248	160	61	473	3	110291	101468
99	853	9	124	98	249	160	61	474	3	110401	101569
100	854	9	124	98	249	160	61	474	3	110512	101671

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Конституція України. — К.: Преса України, 1997. — Ст. 85, 95, 96, 97, 98, 116, 119.
2. Бюджетний Кодекс України // www.portal.rada.gov.ua
3. Господарський Кодекс України // www.portal.rada.gov.ua
4. Податковий Кодекс України // www.portal.rada.gov.ua
5. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. // Вісник НБУ. — 2000. — № 12. — С. 5.
6. Алексєєв І. В., Колісник М. К. Гроші та кредит: Навч. посіб. Рекомендовано МОН — К., 2009. — 253 с.
7. Алексєєв І. В., Колісник М. К., Ярошкевич А. В. Основи теорії фінансів. — Л.: ЛПТ, 2008. — 144с.
8. Банківська система України : монографія / В. В. Коваленко, О. Г. Коренєва, К. Ф. Черкашина, О. В. Крухмаль. — Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. — 240 с.
9. Вовчак О. Д., Руцишин Н. М. Кредит і банківська справа: Підручник. Затверджено МОН / — К., 2008. — 564 с.
10. Гроші і кредит: Підручник. Затверджено МОН / Колодізєв О. М., Колесніченко В. Ф. — К., 2010. — 615 с.
11. Гроші та кредит: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Колотуха С. М., Власюк С. А. — К., 2012. — 495 с.
12. Грошово-кредитні засоби регулювання економіки : монографія / за заг. редакцією Л. В. Кривенко ; [Л. В. Кривенко, О. М. Дутченко, М. І. Синюченко та ін.]. — Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. — 210 с.
13. Карлін М. І. Державні фінанси України: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / — К., 2008. — 348 с.
14. Кізима Т. О. Фінанси домогосподарств: Сучасна парадигма та домінанти розвитку: Монографія — К., 2010. — 320 с.
15. Коваленко, В. В. Центральний банк і грошово-кредитна політика: навч.-метод. посіб. / В. В. Коваленко, К. Ф. Черкашина ; Українська академія банківської справи Національного банку України. — Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. — 138 с.
16. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика. Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2013. — 578 с.
17. Косова Т. Д. Центральний банк і грошово-кредитна політика. К, ЦУЛ, 2011. — 328 с.
18. Кудряшов В. П. Курс фінансів: Навч. посіб. для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗ. Рекомендовано МОН — К., 2008. — 431 с.
19. Кузнецова Е. В. Финансы и кредит: Учебное пособие — Моск. гос. ин-т электроники и математики. М., 2011. — 121 с.
20. Ніколаєва О. М. Місцеві фінанси. —К, ЦУЛ, 2013 — 354 с.
21. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств. —К, ЦУЛ, 2013 — 504 с.
22. Попова Л. М. Казначейська справа. К, ЦУЛ, 2012. — 168 с.

23. Робоча програма, методичні вказівки та контрольні завдання до вивчення дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» для студентів за напрямком «Менеджмент» / Укл. О. В. Божанова. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2013. – 42 с.
24. Ринок фінансових послуг: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Науменкова С. В., Міщенко С. В. — К., 2010. — 532 с.
25. Рудницька О. М. Фінанси підприємства Навчальний посібник / О. М. Рудницька, С. В. Паранчук, О. М. Чубка. Львів: В-во Львівської політехніки, 2012. 260 с.
26. Сич Є. М. Ринок фінансових послуг. К, ЦУЛ, 2012. – 428 с.
27. Сучасні платіжні системи: Монографія / Ковальчук Т. Т., Лук'янов В. С. — К., 2010. — 190 с.
28. Сучасні фінансові ринки: Монографія / Лук'янов В. С. — К., 2013.– 479 с.
29. Управління державним боргом: Навчальний посібник / О. О. Прутська, Ж. В. Гарбар, Л. І. Губанова, О. А. Сьомченков, В. В. Руденко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 216 с.
30. Уш С. М. Фінансовий ринок. К, ЦУЛ, 2011. – 528 с.
31. Федосов В. М. Бюджетна система. К, ЦУЛ, 2012. – 871 с.
32. Фінанси: Підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. Затверджено МОН / За ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. — К., 2012. — 687 с.
33. Фіскально-бюджетна та грошово-кредитна політика в Україні: проблеми та шляхи посилення взаємозв'язку : монографія / [А. І. Даниленко, А. А. Гриценко, В. В. Зимовець та ін.] ; за ред. А. І. Даниленка ; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозів. – К., 2010. – 456 с.
34. Чернявська О. В. Словник фахівця фондового ринку. –К, ЦУЛ, 2013 – 76 с. Щетинін А.І. Гроші і кредит. К, ЦУЛ, 2010. – 438 с.
35. Чесноков В. Л. Біржові операції. –К.: ЦУЛ, 2008. – 192 с.
36. Чесноков В. Л. Фінансові інструменти –К.: ЦУЛ, 2008. – 241 с.
37. Цінні папери: Підручник. Затверджено МОН / За ред. В. Д. Базилевича. — К., 2011. — 1094 с.
38. Шелудько В. М. Фінансовий ринок: Підручник. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2008. – 535 с.
- Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: Навч. посіб. Рекомендовано МОН – К., 2012. — 341 с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для проведення практичних занять
і виконання контрольної роботи
з дисципліни

ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ

*(для студентів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня
«бакалавр» напряму підготовки 6.030601 – Менеджмент
і слухачів другої вищої освіти
спеціальності 7.03060101 – Менеджмент організацій і адміністрування)*

Укладач **БАЗЕЦЬКА** Ганна Ігорівна

Відповідальний за випуск *Т. А. Пушкар*

Редактор *З. І. Зайцева*

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2014, поз. 473 М

Підп. до друку 18.06.2014 р.
Друк на ризографі
Зам. №

Формат 60×84/16
Ум. друк. арк. 2,3
Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4705 від 28.03.2014 р.